

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/339725978>

System dotacji zasilających podmioty działające w sferze kultury w gminie w Polsce w latach 1991–2002

Chapter · January 2003

CITATIONS

0

READS

3

1 author:

Przybylska Joanna

Poznan University of Economics

57 PUBLICATIONS 8 CITATIONS

SEE PROFILE

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Communication aspects of the internal auditor's work (case of Poland) [View project](#)

The development of sustainable transport in local government units in Poland and in the world [View project](#)

wynikających ze stanu finansów pu-
blik mieszkańców wszystkich regio-
nów o niższym poziomie rozwoju?
nisiu oraz kolejności działania w za-
budowy technicznej i społecznej
miejsc pracy w regionach.
regionalnych mają ramowy i ogólny
wyznacznikiem pozycji i roli samorzą-

Samorządu terytorialnego, Zielona Góra

Samorządu terytorialnego, [w:] Sy-
stematyzacja, L. Patrzalek (red.), WSB

Systema równoważenia budżetu jednostki
działalności samorządu terytorialnego,

możliwości prowadzenia lokalnej po-
tem finansów samorządu terytorialne-
go 2003.

praktyce, Kraków 1999.

Instytut Metropolii Polskich, Warszawa

27. System dotacji zasilających podmioty działające w sferze kultury w gminie w Polsce w latach 1991-2002

Joanna Pawłowska

Akademia Ekonomiczna w Poznaniu

Katedra Finansów Publicznych

27.1. Wprowadzenie

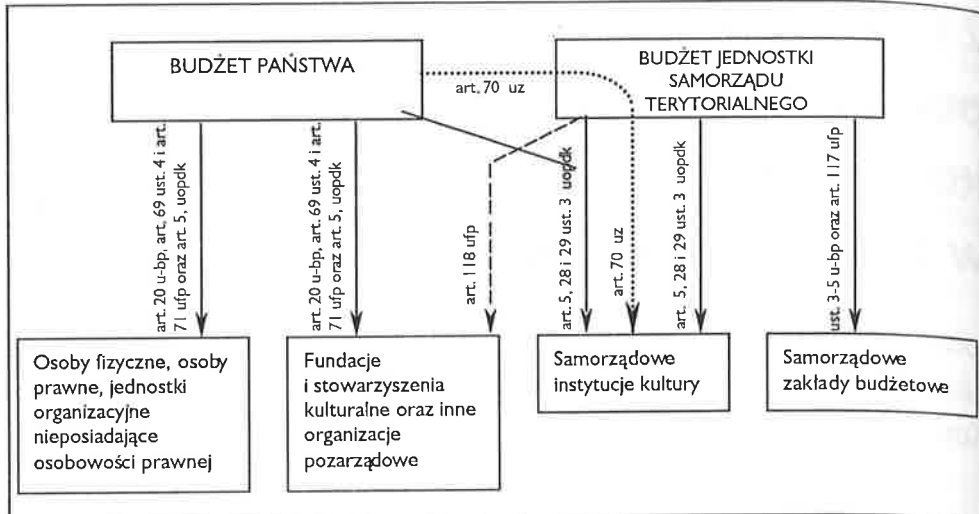
Państwo i samorząd terytorialny uczestniczą w finansowaniu działalności kulturalnej poprzez sprawowanie mecenatu, który polega na wspieraniu i promowaniu twórczości, edukacji i oświaty kulturalnej, a także działań i inicjatyw kulturalnych podejmowanych przez różne podmioty. W Polsce głównym narzędziem sprawowania mecenatu przez państwo i samorząd są różnego rodzaju dotacje.

W polskim systemie finansowym występuje wiele rodzajów dotacji, jakie mogą być udzielane podmiotom, które realizują zadania z zakresu działalności kulturalnej. Dotacje te mogą pochodzić zarówno z budżetu państwa, jak i z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w szczególności z budżetu gminy. Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie systemu dotacji, które mogą być udzielane przez władze publiczne podmiotom realizującym zadania z zakresu kultury oraz ocena zmian, jakie zaszły w tym zakresie w ostatnim 10-leciu, z punktu widzenia możliwości pozyskiwania środków publicznych przez podmioty działające w sferze kultury.

27.2. Dotacje udzielane z budżetu państwa

System dotacji dla podmiotów działających w sferze kultury w rozpatrywanych latach w Polsce przedstawiono na rysunku 27.1. Pierwszą grupą dotacji, o które mogą ubiegać

Rysunek 27.1. Dotacje dla podmiotów realizujących zadania z dziedziny kultury w gminie w Polsce w latach 1991-2002

LEGENDA: u-bp – ustawa z dnia 5 stycznia 1991 r. – Prawo budżetowe, uopdk – ustawa z 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, ufp – ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych, uz – ustawa z dnia 21 stycznia 2000 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z funkcjonowaniem administracji publicznej.

Unormowania obowiązujące od roku 1991 (—), 1999 (---) oraz 2000 (.....)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie aktów prawnych.

się podmioty wykonujące zadania z zakresu kultury, są **dotacje z budżetu państwa**. Na mocy ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej z 1991 r., dotacje na realizację zadań państwowych z zakresu kultury mogą otrzymywać zarówno państwowe, jak i samorządowe instytucje kultury, a także podmioty nie zaliczone do sektora finansów publicznych – osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej [15, art. 5]. Ponadto, w latach 1991-1998 możliwość otrzymywania dotacji z budżetu państwa przez jednostki niepaństwowe na zadania państwowe realizowane przez te jednostki wynikała z Prawa budżetowego z 1991 r. [14, art. 20], a od roku 1999 możliwość tę potwierdzają przepisy ustawy o finansach publicznych z 1998 r. [17, art. 69 ust. 4 p. 1, art. 71].

Zakres podmiotowy tego rodzaju dotacji jest bardzo szeroki. Jedynym wymogiem w stosunku do podmiotu ubiegającego się o dotację z przedstawionego tytułu jest realizowanie zadań państwowych. W przypadku samorządowych instytucji kultury spełnienie tego wymogu nie jest niezbędne. Z przepisów prawnych wynika, że instytucje te mogą korzystać z dotacji z budżetu [15, art. 28 ust. 2]. Pod pojęciem „dotacja z budżetu” można rozumieć nie tylko dotacje od samorządowego organizatora, ale i dotacje z budżetu państwa [6, s. 24].

Od 1999 r. ustawodawca określił dodatkowo, że uzyskanie dotacji z budżetu państwa przez jednostki, które nie należą do sektora finansów publicznych jest możliwe poprzez

zawarcie umowy na realizację zadania, określając szczegółowy opis zadania, kosztów jego wykonania. Ponadto, w umowie musi być także sposób kontroli wykonywania zadania i zapis dotyczący sposobu rozliczenia i niewykorzystanej części [17, art. 71].

W maju 2000 r. zostały wprowadzone nowe rodzaje dotacji, to dotacje celowe dla jednostki samorządu terytorialnego, związane z realizacją zadań kulturalnych. Od 1 stycznia 1999 r. [9, art. 1 ust. 1; 19, art. 1] chcą ubiegać się o tę dotację, muszą spełniać określone warunki. Wniosek, w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia, powinien zawierać uzasadnienie ubiegania się o dotację, opis funkcjonowania instytucji kultury w danym roku oraz podstawowe informacje wykazujące, że dotacja miałaby być przyznana [9, art. 1]. Otrzymanie wniosków, dokonuje ich samorządowa instytucja kultury. Na podstawie spraw kultury propozycje przyznania dotacji na kwota dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego, powiększonej o kwotę z poprzedniego roku, powiększonej o kwotę z budżetowej na dany rok. Minister właściwy do spraw kultury, ostateczną decyzję właściwego do spraw finansów publicznych.

Drugim rodzajem dotacji wprowadzono dotacje z zakresu administracji rządowej i samorządu państwa. Dotacje te udzielane są jednostkom samorządu terytorialnego, ale tylko wówczas, gdy zadania, których jednostki te są organizatorami, polegają na ubieganiu się o przyznanie omawianych dotacji. W tym celu można podzielić według kryteriów, które zadania tych zaliczamy, przykładowo, o dotacje na cześć dla polskiej kultury i sztuki i Polaków za granicą, zadania związane z opracowywaniem filmów dokumentalnych, wydawnictw narodowych, zakup książek i czasopism.

dziedziny kultury w gminie w Polsce w

BUDŻET JEDNOSTKI
SAMORZĄDU
TERYTORYALNEGO

art. 5, 28 i 29 ust. 3 uopdk

dotacje
kultury

ust. 3-5 u-bp oraz art. 117 ufp

Samorządowe
zakłady budżetoweuopdk – ustawa z 25 października 1991 r. o
stopada 1998 r. o finansach publicznych, uz-
cjonowaniem administracji publicznej.
000 (.....)

Dotacje z budżetu państwa. Na
i kulturalnej z 1991 r., dotacje na
rzymywać zarówno państwowe,
ie zaliczone do sektora finansów
organizacyjne nie posiadające oso-
98 możliwość otrzymywania do-
a zadania państwowe realizowa-
1991 r. [14, art. 20], a od roku
nsach publicznych z 1998 r. [17,

eroki. Jedynym wymogiem w sto-
onego tytułu jest realizowanie za-
i kultury spełnienie tego wymogu
rtucje te mogą korzystać z dotacji
dżetu” można rozumieć nie tylko
dżetu państwa [6, s. 24].
skanie dotacji z budżetu państwa
ublicznych jest możliwe poprzez

zawarcie umowy na realizację zadania państwowego z zakresu kultury. Umowa ta powinna określać szczegółowy opis zadania, które dany podmiot przejmie do wykonania oraz termin jego wykonania. Ponadto, w umowie określa się wysokość dotacji i tryb jej płatności, a także sposób kontroli wykonywania zadania. W umowie powinien znaleźć się również zapis dotyczący sposobu rozliczenia udzielonej dotacji oraz zasad ewentualnego zwrotu jej niewykorzystanej części [17, art. 71].

W maju 2000 r. zostały wprowadzone dodatkowo 2 rodzaje dotacji, które mogą być udzielane z budżetu państwa jednostkom zajmującym się działalnością kulturalną. Pierwszy rodzaj dotacji, to dotacje celowe na dofinansowanie bieżących zadań własnych jednostki samorządu terytorialnego, związanych z prowadzeniem instytucji kultury przejętych 1 stycznia 1999 r. [9, art. 1 ust. 1; 19, art. 70]. Jednostki samorządu terytorialnego, które chcą ubiegać się o tę dotację, muszą złożyć właściwemu wojewodzie odpowiedni wniosek, w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia ustawy budżetowej na dany rok. Wniosek ten powinien zawierać uzasadnienie ubiegania się o dotację, wskaźniki finansowe dotyczące funkcjonowania instytucji kultury w roku poprzedzającym rok objęty wnioskowaną dotacją oraz podstawowe informacje wynikające z planu instytucji kultury na rok, w którym dotacja miałaby być przyznana [9, zał. nr 2, część B i C]. Wojewoda, w ciągu 14 dni od otrzymania wniosków, dokonuje ich analizy, uwzględniając sytuację finansową jednostki samorządowej i instytucji kultury. Następnie przedstawia on ministrowi właściwemu do spraw kultury propozycję przyznania dotacji do zatwierdzenia. Należy zaznaczyć, że łączna kwota dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego z obszaru województwa, wnioskowana przez wojewodę w danym roku, nie może przekroczyć analogicznej kwoty z roku poprzedniego, powiększonej o wskaźnik wzrostu tej kwoty określony w ustawie budżetowej na dany rok. Minister właściwy do spraw kultury ustala, w ciągu 14 dni od otrzymania wniosku od wojewody, ostateczne kwoty dotacji, po czym informuje o nich ministra właściwego do spraw finansów publicznych oraz wojewodę [9, art. 3].

Drugim rodzajem dotacji wprowadzonym w maju 2000 r. są dotacje celowe na zadania z zakresu administracji rządowej w dziedzinie kultury, które objęte są mecenatem państwa. Dotacje te udzielane są poszczególnym jednostkom samorządu terytorialnego, ale tylko wówczas, gdy zadania te są wykonywane przez instytucje kultury, dla których jednostki te są organizatorami. Zadania, których wykonywanie uprawnia do ubiegania się o przyznanie omawianej dotacji, a więc zadania objęte mecenatem państwa, można podzielić według kryterium przedmiotowego na 7 grup [2, s. 33]. Do zadań tych zaliczamy, przykładowo, organizowanie imprez kulturalnych o istotnym znaczeniu dla polskiej kultury i sztuki oraz imprez przeznaczonych dla Polonii, emigracji i Polaków za granicą, zadania związane z ochroną dziedzictwa narodowego, produkcję i opracowywanie filmów dokumentalnych i oświatowych, ochronę kultury mniejszości narodowych, zakup książek i czasopism dla bibliotek, realizowaną w różnych formach

edukację kulturalną dzieci i młodzieży, dokumentację i promocję zjawisk życia kulturalnego [9, zał. nr 1, p. 1 i 2].

Podstawą udzielenia dotacji na zadania z zakresu administracji rządowej w dziedzinie kultury objęte mecenatem państwa jest porozumienie zawierane między jednostką samorządu terytorialnego a ministrem właściwym do spraw kultury. Porozumienie to powinno zawierać szczegółowy opis zadania i termin jego realizacji, kwotę dotacji przyznanej jednostce samorządu terytorialnego na wykonanie zadania objętego porozumieniem oraz szczegółowe zasady i terminy przekazywania tej dotacji. Ponadto, w porozumieniu należy określić tryb kontroli wykonania zadania i sposób rozliczenia udzielonej dotacji oraz zasady zwrotu jej niewykorzystanej części [9, art. 3].

27.3. Dotacje udzielane z budżetu jednostek samorządu terytorialnego

Drugą grupą dotacji, które mogą być udzielane podmiotom zajmującym się wykonywaniem zadań z zakresu kultury są **dotacje z budżetu jednostki samorządu terytorialnego**. Rodzaj dotacji uzależniony jest od formy organizacyjno-prawnej, w jakiej prowadzona jest działalność kulturalna. W latach 1991-1999 zgodnie z obowiązującymi przepisami, organy samorządu terytorialnego miały do wyboru dwie formy: zakład budżetowy lub usamodzielnioną samorządową instytucję kultury [15, art. 8, art. 32 ust. 1]. Począwszy od 1 stycznia 2000 r. ujednolicono zasady gospodarki finansowej instytucji kultury, które nie mogą już, w świetle obowiązujących przepisów prawnych, funkcjonować jako zakłady budżetowe [19, art. 29].

Nowo tworzonemu zakładowi budżetowemu przysługuje jednorazowa dotacja przeznaczona na pierwsze wyposażenie zakładu w środki obrotowe [8, art. 2 ust. 5; 17, art. 19 ust. 9]. Ponadto, zakład budżetowy może otrzymywać z budżetu gminy dotację przedmiotową. Kwoty i zakres tych dotacji określone są w uchwale budżetowej, natomiast stawki dotacji przedmiotowych ustala rada gminy [14, art. 16 ust. 3 i 4 p. 2; 17, art. 19 ust. 7, art. 117]. Punktem wyjścia do ustalenia wysokości stawek dotacji powinny być poszczególne rodzaje świadczonych usług lub wytwarzanych wyrobów [7, s. 42]. Nie można podjąć uchwały dopuszczającej finansowanie za pomocą dotacji całokształtu kosztów działalności statutowej nie pokrytych przychodami zakładu budżetowego. Sformułowany w taki sposób zakres dotacji może oznaczać zamiar udzielenia zakładowi dotacji podmiotowej [10, s. 140-141; 12, s. 154-155; 5, s. 266]. Natomiast dotacje podmiotowe dla zakładów budżetowych mogą być przyznawane wyłącznie wówczas, gdy dopuszczają taką możliwość odrębne przepisy prawne [17, art. 19 ust. 8].

Trzeba jednak mieć na uwadze falkę czenia dotyczące łącznej kwoty dotacji. W ustawie o finansach publicznych zakłady budżetowe nie mogą przekroczyć 10% budżetu. Taki zapis był absurdalny w szczytów zakładu budżetowego funkcjonowania. Ograniczenie to zostało jednak zmniejszone do 50% jego rozchodów [18, art. 1 ust. 8].

Od 1999 r., poza dotacjami z budżetu państwa, jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymać z budżetu dotację celową [15, art. 8]. Przed 1999 r. zakład budżetowy mógł jedynie realizować inwestycje samorządowe, które były finansowane bezpośrednio z budżetu państwa. Istniała możliwość zaliczenia wydatku inwestycyjnego do budżetu państwa, jeśli inwestycja prowadzona przez zakład budżetowy miała charakter inwestycji samorządowej. Dotacje z budżetu państwa udzielone z budżetu jednostki samorządu terytorialnego z przeznaczeniem, a dotacje przydzielone z budżetu państwa z przeznaczeniem podlegają

Rodzaje dotacji dla samorządowych instytucji kultury. W zależności od rodzaju działalności prowadzonej przez instytucję kultury, dotacje z budżetu państwa mogą być udzielane w formie dotacji celowej lub dotacji przedmiotowej. Wysokość rocznej kwoty dotacji z budżetu państwa dla instytucji kultury jest określona w ustawie o finansach publicznych [16, art. 1 ust. 1]. Dotacje z budżetu państwa dla instytucji kultury mogą być udzielane w formie dotacji celowej lub dotacji przedmiotowej. Wysokość rocznej kwoty dotacji z budżetu państwa dla instytucji kultury jest określona w ustawie o finansach publicznych [16, art. 1 ust. 1]. Dotacje z budżetu państwa dla instytucji kultury mogą być udzielane w formie dotacji celowej lub dotacji przedmiotowej. Wysokość rocznej kwoty dotacji z budżetu państwa dla instytucji kultury jest określona w ustawie o finansach publicznych [16, art. 1 ust. 1].

Należy przy tym pamiętać, że dotacje z budżetu państwa dla instytucji kultury mają charakter przedmiotowy. Przed-

promocję zjawisk życia kulturalnego.

ministracji rządowej w dziedzinie kulturalnej. Porozumienie to powinno być zawarte między jednostką samorządu terytorialnego, kwotę dotacji przyznanej jednostce objętej porozumieniem oraz podmiotem. Ponadto, w porozumieniu należy określić warunki udzielenia dotacji oraz zasady jej wypłaty.

Dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego

dotacji przyznawanych przez jednostkę samorządu terytorialnego, w której prowadzone są działania kulturalne, w formie: zakład budżetowy lub samorządowa instytucja kultury, które nie mogą być finansowane z budżetu państwa, funkcjonować jako zakłady budżetowe.

dotacji przyznawanych przez jednostkę samorządu terytorialnego, w której prowadzone są działania kulturalne, w formie: zakład budżetowy lub samorządowa instytucja kultury, które nie mogą być finansowane z budżetu państwa, funkcjonować jako zakłady budżetowe. Jednostka samorządu terytorialnego może otrzymać z budżetu dotację celową na dofinansowanie kosztów inwestycji [17, art. 19 ust. 8]. Przed 1999 r. zakład budżetowy nie miał możliwości uzyskania takiej dotacji. Mógł on jedynie realizować inwestycje samorządowe w imieniu jednostki samorządu terytorialnego, które były finansowane bezpośrednio z jej budżetu. Takie rozwiązanie wykluczało możliwość zaliczenia wydatku inwestycyjnego w skład rozchodów związanych z działalnością prowadzoną przez zakład budżetowy, a tym samym możliwość przyznania dotacji na prowadzenie inwestycji samorządowych [13, s. 141-143]. Należy zaznaczyć, że dotacje udzielone z budżetu jednostki samorządu terytorialnego muszą być wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, a dotacje przydzielone w nadmiernej wysokości lub wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem podlegają zwrotowi do budżetu [4, s. 7].

Trzeba jednak mieć na uwadze fakt, że w 1999 r. zostały wprowadzone pewne ograniczenia dotyczące łącznej kwoty dotacji przyznanych zakładowi budżetowemu. Początkowo w ustawie o finansach publicznych z 1998 r. określono, że wszystkie dotacje dla zakładu budżetowego nie mogą przekroczyć 50% jego przychodów własnych [17, art. 19 ust. 10]. Taki zapis był absurdalny w szczególności w stosunku do instytucji kultury. W formie zakładu budżetowego funkcjonowały wówczas np.: biblioteki, muzea, domy kultury, które nie były w stanie wypracować przychodów własnych na takim poziomie [1, s. 24; 3, s. A7]. Ograniczenie to zostało jednak zmienione i obecnie suma dotacji dla jednego zakładu budżetowego (z wyłączeniem dotacji na rozchody inwestycyjne) nie może być wyższa niż 50% jego rozchodów [18, art. 1 ust. 1 a i b].

Od 1999 r., poza dotacjami związanymi z działalnością bieżącą, zakład budżetowy może otrzymać z budżetu dotację celową na dofinansowanie kosztów inwestycji [17, art. 19 ust. 8]. Przed 1999 r. zakład budżetowy nie miał możliwości uzyskania takiej dotacji. Mógł on jedynie realizować inwestycje samorządowe w imieniu jednostki samorządu terytorialnego, które były finansowane bezpośrednio z jej budżetu. Takie rozwiązanie wykluczało możliwość zaliczenia wydatku inwestycyjnego w skład rozchodów związanych z działalnością prowadzoną przez zakład budżetowy, a tym samym możliwość przyznania dotacji na prowadzenie inwestycji samorządowych [13, s. 141-143]. Należy zaznaczyć, że dotacje udzielone z budżetu jednostki samorządu terytorialnego muszą być wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, a dotacje przydzielone w nadmiernej wysokości lub wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem podlegają zwrotowi do budżetu [4, s. 7].

Rodzaje dotacji dla samorządowych instytucji kultury zostały określone w ustawie o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej z 1991 r. Początkowo ustawodawca zobowiązywał organizatora instytucji do zapewnienia jej środków niezbędnych do rozpoczęcia działalności [15, art. 12]. W 1996 r. zapis ten został rozszerzony i obecnie samorządowy organizator powinien zapewnić środki finansowe na uruchomienie instytucji kultury, na prowadzenie przez nią działalności kulturalnej, a także na utrzymanie obiektu, w którym ta działalność jest prowadzona [16, art. 1 ust. 7]. Dodatkowym zapisem potwierdzającym możliwość otrzymania przez instytucję kultury dotacji jest wymienienie wśród jej źródeł przychodów dotacji z budżetu. Wysokość rocznej dotacji jest ustalana przez organizatora [15, art. 28 ust. 2 i 3]. Do zadań rady jednostki samorządu terytorialnego należy zatem znalezienie formuły wyliczania kwoty dotacji, a także jej rozliczania. Uregulowania dotyczące przedmiotu i zakresu dotacji dla poszczególnych typów instytucji kultury oraz trybu rozliczania przyznanych dotacji powinny być określone w uchwałach. Istotne jest również uregulowanie wielkości i terminów wypłaty kwot przyznanej dotacji. Bardzo często przekazywanie dotacji odbywa się w równych częściach (np. 1/12 dotacji co miesiąc) [6, s. 24-26].

Należy przy tym pamiętać, że dotacja na działalność bieżącą dla instytucji kultury ma charakter przedmiotowy. Przedmiotem dotacji jest zatem część działalności instytucji

kultury. Wysokość dotacji może pokrywać w całości bądź w części koszty związane z wykonywaniem dotowanych zadań [12, s. 154-155]. Punktem wyjścia dla ustalenia wysokości dotacji dla instytucji kultury powinny być zatem koszty jej funkcjonowania. W związku z tym, do wniosku o dotację instytucja kultury powinna załączyć projekt rocznego planu działalności, a w szczególności plan przychodów (z uwzględnieniem dotacji) i kosztów, plan usług, plan remontów i konserwacji środków trwałych [15, art. 27 ust. 3 i 4]. Pamiętając, że dotacja ma charakter przedmiotowy można stwierdzić, że jej wysokość jest uzależniona od poziomu kosztów, a tym samym od projektowanego na dany rok zakresu działalności instytucji kultury. Niższa dotacja skłania instytucję kultury do poszukiwania innych przychodów, a niekiedy nawet do rezygnacji z części zadań programowych i projektów [6, s. 26].

Z przyznaniem dotacji, jak i jej przekazywaniem oraz rozliczeniem wiąże się konieczność uzyskiwania przez organizatora informacji o sytuacji finansowej instytucji kultury oraz o poziomie wykonania poszczególnych części planów. Przy niskim poziomie wykonania planu przychodów, dyrektor instytucji może wystąpić z wnioskiem o zwiększenie dotacji rocznej. Natomiast w przypadku pozyskania przychodów wyższych niż planowane, organ założycielski może obniżyć wysokość dotacji, bądź skłonić dyrektora do zaplanowania nowego zadania, finansowanego w granicach uprzednio przyznanej dotacji rocznej [6, s. 27]. Pierwsze rozwiązanie, bardzo często stosowane w praktyce, osłabia motywację dyrektorów instytucji kultury do poszukiwania nowych źródeł finansowania. Pozyskanie dodatkowych środków (np. od sponsorów) skutkuje bowiem utratą bądź zmniejszeniem niewielkiego, ale trwałego zasilania budżetowego.

Poza wymienionymi dotacjami, które związane są z działalnością bieżącą, instytucja kultury może otrzymać z budżetu dotację na finansowanie jej rozwoju. Tego rodzaju dotacja powiększa wartość funduszu założycielskiego, nazywanego w ustawie funduszem instytucji kultury. Podstawą przydzielenia tego rodzaju dotacji jest plan inwestycji, będący częścią planu działalności instytucji [15, art. 27 ust. 4, art. 29 ust. 3, p. 2]. Udzielenie dotacji na rozwój jest alternatywnym rozwiązaniem dla obserwowanego w ostatnich latach traktowania rozwoju instytucji kultury jako własnego wydatku majątkowego budżetu organizatora. W takim przypadku, organizator planuje w budżecie daną inwestycję lub decyduje o tym, jaki sprzęt zakupić i przekazać instytucji kultury. Takie przejawy zarządzania instytucją nie zawsze są zasadne, zwłaszcza jeśli dobór i zakup sprzętu jest dokonywany przez urzędnika, a nie dyrektora instytucji kultury [6, s. 26].

Od 1999 r. z budżetu jednostki samorządu terytorialnego mogą być również udzielane dotacje podmiotom działającym w sferze kultury, nie zaliczonym do sektora finansów publicznych. Według pierwotnych zapisów ustawy o finansach publicznych z 1998 r. dotacje te mogły być udzielane wyłącznie imiennie określonym podmiotom publicznym [17, art. 118]. Taki zapis oznaczał wyeliminowanie możliwości korzystania z tych dotacji przez

podmioty niepubliczne [5, s. 267]. Długość czasu, w którym podmiot fizyczny na cele pomocy społecznej musi spełniać wymagania określone w ustawie, jest przedmiotem nowelizacji ustawy [18, art. 1]. W związku z tym, że dotacje mogą być udzielane także podmiotom niepublicznym, wymienionym w art. 5 ustawy o finansach publicznych, te podmioty z tego rodzaju dotacji mogą korzystać, nie tracąc zysku [5, s. 269].

Decyzja o zastosowaniu tej formy dotacji należy do organu stanowiącego samorząd, który określa tryb postępowania o udzielenie dotacji oraz sposób kontroli wykonywania dotacji i jej rozliczenie powinno być jasne.

Zlecenie zadania i udzielenie dotacji jest związane z danym podmiotem i termin jego wykonania, wysokość dotacji, sposób kontroli wykonywania dotacji i zasady zwrotu jej niewykorzystanej części.

27.4. Zakończenie

Na podstawie przeprowadzonego badania budżetu państwa, zasilających podmiotów publicznych, można wysunąć dwa wnioski z zakresu kultury, które obowiązują od czasu, zostały utrzymane. Ustawa o finansach publicznych z 1991 r., wprowadzająca zmiany w dotacjach, tj. podpisanie umowy o udzielenie dotacji, elementy określone w ustawie. W tym celu, podmiotem, który ubiega się o dotację, jest podmiot publiczny. Umowa taka – z jednej strony – jest trybem, z drugiej – właściwe przebiegiem.

Druga zmiana, jaka zaszła w zakresie dotacji, polega na przejęciu przez podmiot publiczny dotacji celowej na dofinansowanie bieżącej działalności.

...dź w części koszty związane z wy-
ktem wyjścia dla ustalenia wysoko-
koszty jej funkcjonowania. W związ-
na załączyć projekt rocznego pla-
uwzględnieniem dotacji) i kosztów,
tych [15, art. 27 ust. 3 i 4]. Pamię-
wierdzić, że jej wysokość jest uza-
ektowanego na dany rok zakresu
tytucję kultury do poszukiwania in-
ści zadań programowych i projek-

...z rozliczeniem wiąże się koniecz-
ji finansowej instytucji kultury oraz
Przy niskim poziomie wykonania
z wnioskiem o zwiększenie dotacji
w wyższych niż planowane, organ
nić dyrektora do zaplanowania no-
zyznanej dotacji rocznej [6, s. 27].
tytce, osłabia motywację dyrekto-
finansowania. Pozyskanie dodatko-
tratą bądź zmniejszeniem niewiel-

...ziałalnością bieżącą, instytucja kul-
jej rozwoju. Tego rodzaju dotacja
ego w ustawie funduszem instytu-
est plan inwestycji, będący częścią
ist. 3, p. 2]. Udzielenie dotacji na
wanego w ostatnich latach trakto-
u majątkowego budżetu organiza-
cie daną inwestycję lub decyduje
Takie przejawy zarządzania insty-
p sprzętu jest dokonywany przez

...nego mogą być również udzielane
liczonym do sektora finansów pu-
ach publicznych z 1998 r. dotacje
podmiotom publicznym [17, art.
korzystania z tych dotacji przez

podmioty niepubliczne [5, s. 267]. Dopuszczono jednak możliwość udzielania dotacji oso-
bom fizycznym na cele pomocy społecznej, kultury i sztuki oraz kultury fizycznej, pod wa-
runkiem spełnienia wymogów określonych w ustawie [11, s. 160-161]. W maju 1999 r. do-
konano nowelizacji ustawy [18, art. 1 ust. 5], zgodnie z którą o omawiane dotacje mogą
ubiegać się także podmioty nie należące do sektora finansów publicznych, tj. inne niż wy-
mienione w art. 5 ustawy o finansach publicznych z 1998 r. Warunkiem korzystania przez
te podmioty z tego rodzaju dotacji jest prowadzenie działalności nie nastawionej na osią-
ganie zysku [5, s. 269].

Decyzja o zastosowaniu tej formy mecenatu przez samorząd gminny należy do orga-
nów stanowiących samorządu, które wydają stosowną uchwałę. W uchwale należy okre-
ślić tryb postępowania o udzielenie dotacji, sposób rozliczenia się z otrzymanej kwoty do-
tacji oraz sposób kontroli wykonywania zadania zleconego. Postępowanie o udzielenie do-
tacji i jej rozliczenie powinno być jawne [17, art. 118 ust. 3].

Zlecenie zadania i udzielenie omawianej dotacji następuje na podstawie umowy samorzą-
du terytorialnego z danym podmiotem. Umowa powinna określać szczegółowy opis zadania
i termin jego wykonania, wysokość dotacji należnej jednostce wykonującej zadanie i tryb jej
płatności, sposób kontroli wykonywania zleconego zadania oraz tryb rozliczenia udzielonej
dotacji i zasady zwrotu jej niewykorzystanej części [17, art. 71 ust. 2, art. 118 ust. 2].

27.4. Zakończenie

Na podstawie przeprowadzonej analizy zmian, jakie zaszły w systemie dotacji z **bu-
dżetu państwa**, zasilających podmioty działające w sferze kultury w Polsce w ostatnim
dziesięcioleciu, można wysunąć dwa wnioski. Po pierwsze, dotacje na zadania państwowe
z zakresu kultury, które obowiązywały przed 1999 r., mimo zmian przepisów w tym za-
kresie, zostały utrzymane. Ustawa o finansach publicznych z 1998 r., która zastąpiła Pra-
wo budżetowe z 1991 r., wprowadziła jedynie dodatkowe warunki niezbędne do otrzy-
mania tych dotacji, tj. podpisanie odpowiedniej umowy zawierającej wszystkie niezbędne
elementy określone w ustawie. Wprowadzenie obowiązku zawarcia umowy między
podmiotem, który ubiega się o dotację, a podmiotem dotującym, należy ocenić pozytyw-
nie. Umowa taka – z jednej strony – zapewnia otrzymanie dotacji w ustalonej wysokości
i trybie, z drugiej – właściwe przeznaczenie środków i terminowe ich rozliczenie.

Druga zmiana, jaka zaszła w zakresie dotacji pochodzących z budżetu państwa jest ści-
śle powiązana z przejściem przez jednostki samorządu terytorialnego 1 stycznia 1999 r.
określonych instytucji kultury. W maju 2000 r. wprowadzono dwa nowe rodzaje dotacji:
dotacje celowe na dofinansowanie bieżących zadań własnych jednostki samorządu teryto-